

Det har vist sig, at verdensmålene giver projektpartnerne mulighed for at komme med hver deres tilgange og perspektiver på bæredygtighed, og det har givet plads til høje ambitioner om, hvad anlægget skal kunne, om samspillet mellem bæredygtighed og teknologi samt om det visuelle udtryk.

Kronik.

Verdensmålene som ramme for fremtidens rensningsanlæg

Emma Perriton, post.doc. Mads Bruun Ingstrup, lektor og centerleder. Majbritt Rostgaard Evald, lektor. Steffen Korsgaard, professor MSO og institutleder. Center for Bæredygtig Erhvervsfremme ved Institut for Entreprenørskab og Relationsledelse, Syddansk Universitet

I Aarhus bygges fremtidens bæredygtige rensningsanlæg. Anlægget skal ikke blot rense spildevand ved hjælp af den nyeste teknologi, men det skal også være et ressourcecenter, der er energiproducerende, CO₂-reducerende, og som kan udvinde restprodukter til videre brug andetsteds.

Forsyningsselskabet Aarhus Vand har sammen med selskabets projektpartnere ambitioner om at bygge et rensningsanlæg, hvor bæredygtighed indtænkes lige fra materialebrug og teknologi til, hvorledes partnerne samarbejder undervejs. Til at igangsætte dette arbejde har Aarhus Vand anvendt FN's verdensmål som en central drivkraft.

Byggeprojektet forventes at løbe fra 2017-2029 og er stadig i udviklingsfasen, men vores forskning på Center for Bæredygtig Erhvervsfremme viser, at verdensmålene allerede nu på forskellig vis kan spille en afgørende rolle. De kan være med til at mobilisere projektpartnerne og agere som bindeled dem imellem, og dermed udvikle projektet i en mere bæredygtig retning. Men samtidig viser vores forskning, at verdensmålene også kan rumme nogle potentielt hæmmende effekter, som partnerne skal være opmærksomme på.

FN INTRODCEREREDE I 2015 de 17 verdensmål og tilhørende 169 delmål for at give politikere, virksomheder, NGO'er, borgere m.fl. verden over nogle konkrete retningslinjer og rammer for, hvordan vi sammen kan skabe en bedre og mere bæredygtig verden. Aarhus Vand har taget verdensmålene helt ind under huden for som forsyningsselskab at kunne bidrage til denne dagsorden.

Som en del af dette arbejde besluttede Aarhus Vand, at verdens-

målene skulle være en central del af udviklingen og opførelsen af det kommende rensningsanlæg. Det har blandt andet betydet, at projektpartnerne er blevet bedt om at inddrage verdensmålene i udarbejdelsen af deres tilbudsmateriale og efterfølgende i arbejdet med at bygge rensningsanlægget.

Det har vist sig, at verdensmålene giver projektpartnerne mulighed for at komme med hver deres tilgange og perspektiver på bæredygtighed, og det har givet plads til høje ambitioner om, hvad anlægget skal kunne, om samspillet mellem bæredygtighed og teknologi samt om det visuelle udtryk. Denne rummelighed indlejret i verdensmålene betyder, at de agerer som bindeled partnerne imellem i byggeprojektet.

KONKRET FUNGERER VERDENSMÅLENE

som et fælles idégrundlag for projektet og som et fælles sprog og en fælles forståelsesramme, hvori partnerne kan mødes, når de taler om og skal indtænke bæredygtighed i projektet. At verdensmålene kan forstås forskelligt og ikke er stabile, entydige og kategoriske gør derudover, at de udvikler sig kontinuerligt som en del af hele byggeprojektet. Dette betyder for eksempel, at anlægget løbende kan tilpasses i forhold til både nuværende og fremtidige klimaudfordringer – også efter byggeriet står færdigt – og derved forsat kan drage nytte af ny viden og nye teknologier.

I den sammenhæng bliver bæredygtighed noget, projektpartnerne skal forholde sig til både i udviklingsfasen, opførelsesfasen og i fremtiden. Denne unikke karakteristik mener vi, opnås, netop fordi verdensmålene rummer flertydighed og fleksibilitet, og fordi de skaber det nødvendige bindeled imellem

partnerne. Denne egenskab gør, at verdensmålene kan mobilisere projektpartnerne og deres ressourcer mod mere bæredygtig innovation.

Når verdensmålene agerer som bindeled mellem projektpartnerne og tillader forskellige tilgange og forståelser, kan de bidrage til at mobilisere ressourcer. Dette kommer i særdeleshed til udtryk i form af nye forretningsmuligheder, herunder branding, innovation og nye samarbejds måder. Nye muligheder opstår blandt andet, når partnerne er tvunget til at finde nye og anderledes løsninger end dem, der traditionelt har været i fokus i forsyningssektoren.

Det bæredygtige fokus i projektet gør for eksempel, at parterne hver især har bidraget med ideer til, hvordan det kan lykkes at bygge et rensningsanlæg, der på lang sigt kan rumme nye teknologier til udvinding af ressourcer, der i dag ikke anses som interessante, men som kan blive det på den længere bane ved at tænke på nye og mere bæredygtige løsninger eksempelvis til brug i andre sektorer. Dette betyder, at anlæggets modularitet åbner for at indtænke både nuværende og fremtidige forretningsmuligheder.

Et andet eksempel på en mobiliserende effekt, som skabes af verdensmålenes flertydighed, er meningsfyldt arbejde. Herunder at arbejdet med verdensmålene opleves som relevant, seriøst, udfordrende, sjovt og som en del af den kreative innovationsproces. Dette er opnået både ved at skabe en fællesskabsfølelse i arbejdet med bæredygtighed, men også fordi Aarhus Vand fra start har tilladt, at projektpartnerne har været inddraget i at indtænke bæredygtighed i byggeprojektet. Desuden er projektets kompleksitet og nytænkning inden for rensningsanlæg også helt centralt for, at partnerne finder projektet meningsfyldt at arbejde med.

Udover de mobiliserende effekter peger vi på, at der kan opstå nogle ufordelagtige og potentielt hæmmende effekter, når verdensmålene inddrages i et byggeprojekt. Dette kommer for eksempel til udtryk i, at det gennemgribende arbejde med verdensmålene er en ikke ubetydelig ressourcepost. Selv i udviklingsfasen af rensningsanlægget har det sin pris i form af både tid og økonomi at ville realisere høje bæredygtige ambitioner.

Illustration: Gert Ejton

EN ANDEN MULIG konsekvens ved inddragelse af verdensmålene er en afkobling mellem visioner og realisering. Afkoblinger kan munde ud i greenwashing, hvor visionerne om bæredygtighed forbliver visioner alene. Det er derfor yderst vigtigt, at partnerne er opmærksomme på dette undervejs i projektet, så realiseringen og dermed implementeringen af projektets bæredygtige initiativer ikke bremses. Derfor bliver det spændende at se, hvordan projektpartnerne formår at inkorporere de bæredygtige visioner i byggeprojektets kommende faser.

Ovenstående erfaringer kan med fordel bruges af andre forsyningsselskaber. På trods af tid, penge og faren for greenwashing er der mange fordele ved at inddrage verdensmålene i kommende byggeprojekter. Særligt kan det være med til at skabe et bindeled og et fælles samlingspunkt, når diverse partnere på traditionel vis arbejder for mere bæredygtige løsninger.

Forskningen som ligger til grund for denne kronik er finansieret af en bevilling fra Spar Nord Fonden.